

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto	15 gl. — kr.
Za pol leta	8 " — "
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto	13 gl. — kr.
Za pol leta	6 " 50 "
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Zarad praznika izide I. šte. „Slovenca“ v sredo ob navadni uri.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vse p. i. gg. dosedanje naročnike, da blagovoljno o pravem času ponovno naročbo na „Slovenca“ in da nam pridobijo še novih naročnikov, da zamoremo list vsakemu redno pošiljati.

„Slovenec“ pri opravištvu prejemati velja:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 " 50 "
„ četrt leta	3 " 30 "
„ en mesec	1 " 10 "

Po pošti prejemati pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 " — "
„ četrt leta	4 " — "
„ en mesec	1 " 40 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

List se bode pošiljal le na predplačo naročnine ali saj posebno naročilo.

Vredništvo in založništvo.

Izjava.

I.

Gledé na to, da so slovenski poslanci zdani vlado, odkar je nastopila, v vseh zastopih zvesto in lojalno podpirali ter brez ugovora glasovali za vse vladne predloge;

gledé na to, da so vse to storili, ker je vlada pri svojem nastopu narodno ravnopravnost proglasila za svoj program in so torej slovenski poslanci za trdno nadejali se, da bode vlada načela narodne ravnopravnosti dejansko izvršila nasproti vsem Slovincem;

gledé dalje na to, da vladnih namenov v tej smeri ni soditi samo po tem, kar vlada stori za Kranjsko, ampak tudi po tem, kakor ona postopa v drugih deželah, kjer se Slovenci še vedno brezuspešno potezajo za svoje narodne pravice in v tem jim usiljenem boji svoje moči troše sebi, vsemu slovenskemu narodu in državi na škodo —

gledé na vse to in zlasti z ozirom na poslednje zasedanje kranjskega deželne zboru, v katerem je slovenska večina svojim zmernim postopanjem dejansko dokazala svojo pravičnost in spravljivost:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru, gotovo pričakuje, da bode visoka vlada resno in brez odloga izvršila narodno ravnopravnost za vse Slovence.

II.

Gledé na to, da je vlada obljubila, svojo posebno skrb obračati v zboljšanje materialnih razmer dežel in v povzdigo poljedelstva, obrtništva in trgovine;

da je v tem obziru res že mnogo koristnega storila za vso državo, kakor tudi za posamezne dežele, zlasti z gradnjo raznih železnic, zboljšanjem cest, uravnavanjem rek, pospeševanjem obrtniškega in poljedelskega poduka; da se je pa v vseh teh obzirih za Kranjsko dosle primeroma premalo storilo:

klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru nujno prosi, visoka vlada naj se blagovoljno ozira tudi na raznovrstne potrebe in opravičene želje dežele Kranjske.

Klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru.

Grasselli. Dr. vitez Bleiweis. Dr. Vošnjak. J. Murnik. Dr. Poklukar. Klun. Prof. Fr. Šuklje. Dr. Alf. Moseh. Dr. Papež. Dr. Makso Samec. Luka Svetec.

Jožef vitez Schneid-Treuenfeldski. Bl. Mohar. Janko Krsnik. Edvard Dev. Matej Lavrenčič. Primož Pakiz. Dr. Jurij Sterbenec. Oton Detela. Dr. Dolencec. Luka Robič. V. Pfeifer. Karol Rudež.

To izjavo je klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru poslal prevzvišenemu gospodu c. kr. ministerskemu predsedniku, tistim svojim članom pa, ki so ob enem državni poslanci, naložil, naj ustno visocemu ministerstvu podrobneje razložijo potrebe slovenskega naroda in kranjske dežele.

Vseh 23 slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru je podpisalo izjavo. To je dokaz, da ni nobenega razpora niti razkola med njimi, nego da so v političnih načelih popolnem složni med seboj in solidarni, in da se vsi verno držé starega narodnega programa, katerega dejansko vresničiti je vsem enaka skrb, čeravno so v posameznih slučajih kedaj različnega mnenja. Zatorej klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru po pravici sme pričakovati, da bode slovenske in pošteno misleče nemško novinarstvo opustilo vse očitane in hujskanje zoper klubove člane, pa skupno s poslanci delalo za blagost slovenskega naroda in mile domovine.

Le v slogi je moč.

V Ljubljani, 31. decembra 1883.

Stalni izvršni komite klub slovenskih poslancev kranjskega deželne zboru.

Angleži, Sudan in Egipt.

(Konec.)

Kakor gorski potok drevje podira in skale omaje, bregove podkopuje in razdira, potem doline in ravnine, rodovitna polja poblati in

Listek.

Knjige družbe sv. Mohora za l. 1883.

(Konec.)

IV. Slovenski Pravniki, poduk o najpotrebnejših zakonih, spisal dr. Iv. Tavčar. Prav z veseljem smo pregledali to knjižico. In kako tudi ne? Koliko nepotrebnih stopinj storé naši ljudje v oddaljena sodišča, koliko preprirov med sosedi, in slednjič koliko denarja se po nepotrebnem razmeče, pa le zato, ker so pri prostemu ljudstvu postave neznane. Žalibog se nahaja že med našim narodom mnogo taceh ljudi, ki jim je pravica „deveta briga“, in ti deró kmeta na vse mogoče načine. Ali naj hodi miren posestnik pri vsaki priložnosti posvetovati se k sodiščem in drugim „drazim“ in včasih brezvestnim gospodom? Raje trpi večkrat krivico, kakor bi popuščal svojo živino in polje. Pisatelj teh vrstic znal bi povedati mnogo žalostnih slučajev. Če se bo pa narod

seznanil z zakoni, ki jih podaja „Pravdnik“, poučil se bo vsaj o svojih pravicah, ki jih vživa v vsakdanjem življenji. Pa dobro bode ta knjiga došla tudi drugim, ki niso imeli priložnosti učiti se zakonov.

Celo delo je g. pisatelj razdelil v šest glavnih delov: V prvem razlaga splošni zaomen postav, pomen katastra ali mape, pomen „posesti“. Drugi del govori o zemljiščni knjigi. Zelo važna reč! Tretji del o zapuščinah se bo nadaljeval še prihodnje leto. Četrti glavni del bode razlagal lastninsko pravico, služnosti in zastavno pravico; peti del bo obsegal pogodbe in šesti razpravljaj sodniška postopanja, posebno prisego.

Iz te razdelitve že lahko sprevidimo, da hoče pisatelj jemati ozir na najpotrebnejše pravice v vsakdanjem življenji.

O vsebini podrobneje ne bomo govorili, le to rečemo, da se je pisatelj kolikor mogoče potrudil, pisati umevno in domače. O terminologiji pa naj se dogovore slovenski pravniki.

V. Slovenske Večernice za poduk in kratek čas. Kakor druga leta, tako so nas tudi letos Večernice razveselile z mnogovrstnim lepim, ukovitim in zanimljivim berilom. Oglejmo si ob kratkem vsebino.

Lična knjižica se začne s podučno povestico „Slepa materina ljubezen“. Predmet je lep in ljudstvu primeren. Le škoda, da je vse tako nekako zvihrano. Pisatelj je preveč površno opisal osebe, in tako se izgubé nasprotja in preslabo vidi ona „slepa ljubezen“. Ko bi Trentar odločneje pokazal svojo očetovsko pravo ljubezen do otrok, otemnil bi nehoté slepo materino ljubezen, kar je g. pisatelj nameraval. Pred smrtjo položil bi pisatelj lahko še kako besedo na jezik, da bi še bolj osvetlil nasprotja. Sicer pa mislimo, da ni vse naravno, in tudi razplete se povest prenavadno. Besede hočejo biti tu pa tam preveč domače, a postanejo skoraj smešne.

Dalje popisujejo Večernice „trojni strup za naše ljudstvo“. Tabak, žganje in nevednost.

pokončá, tako so se vdrli iz poluotoka arabskega fanatični privrženci preroka iz Meke nad bližnja kraljestva, poteptali in pogazili kršćanstvo in povzdignili svoj islam.

Po sredozemskem morju, po katerem se je tudi kršćanstvo razširjalo, in že tačas ob njega bregovih lepo razvitalo, tiščali so v Evropo saraceni; peščene afrikanke puščave niso zadrževale njih teka, prebrodili so ožino gibraltarsko in podvrgli pirenejski poluotok. Prestopili so visoke Pireneje, prilomastili v južno Galijo, a tam so naleteli na krepke Franke in Karol Martel je ustavil njih prodiranje l. 732 pri Poitiers-u. Njih moč se je razbila tudi pred Carigradom in tako je bila v 8. stoletju Evropa rešena povodnji mohamedanstva. V Siciliji in na Neapolitanskem naselili so se v 10. stoletju krepki normanci, ki so zaprečili prodiranju mohamedancev. Tako vidimo, da je bilo konec mohamedanski sili tam, kjer je naletela na krepke kršćanske narode. Toliko prosteje se je širilo mohamedanstvo po Aziji in Afriki med pagani, ker islam ugaja človeškim strastim in se razširja ne le z besedo, marveč tudi z ognjem in mečem. Vendar je v 9. in 10. stoletju oblast kalifa počasi pešala, namestniki po deželah so se povzdignili v samostalne vladarje in nastalo je po Aziji in Afriki več mohamedanskih držav, v njih veri pa že poprej razkol.

Kalif v Bagdadu je bil le senca nekdanjih kalifov, ki so pošiljali svoje vojne v tri dele sveta, — a mohamedanstvu je prišla pomoč po bojevitih turških razrodih, ki so najprej bili životna straža kalifov, a pozneje se polastili oblasti in osnovali več držav po Mali Aziji. Moč teh držav je pa opešala v križarskih vojskah, ki so se začele leta 1096. Kristjani so posedli sveto deželo in še nekaj drugih krajev v Aziji. Toda poslednjič je vendar zmagal moslem in kristjana, sveti kraji so prišli zopet nejevernikom v roke, in po deželah, kjer se steka kupčija med Evropo in Azijo, po blagoslovljenih bregovih sredozemskega morja so gospodarili zopet mohamedani. A še več, mohamedanstvo se je v novič oživilo, odkar je divji, a hrabri Osman osnoval l. 1300 osmansko ali turško državo. Kristjanje v Evropi so kmalo imeli mohamedane v svojih deželah, l. 1453 so vzeli Carigrad, ki se je bil v 8. stoletju vbrnil saracenom, in mohamedanski Turki so postali strah Evrope,

kakor še nikoli poprej kako ljudstvo, morda še hujski in nevarniši kakor nekdanj Huni. Pred Dunajem l. 1683 je obledel polumesec, Evropa je nehala trepetati pred Turki, iz Indije so pa že v 16. stoletju hrabri Portugizi pregnali saracene, tako da so tudi v izhodnji Aziji bile postavljene meje islamu. Predaleč bi nas odvodilo od našega namena, ako bi tukaj razlagali še novejšo in zadnjo zgodbo rusko-turških, francoskih in angleških vojsk zoper mohamedanska ljudstva, dasiravno se namreč te vojne ne vodijo v imenu sv. križa, vendar se pa križ in kršćanska omika od kršćanskih narodov ne dá ločiti.

Dva časa in še pol časa bode — kakor se pripoveduje — mahomedanstvo na svetu vladalo. Ako vzamemo, da se druga doba začela z Ozmanom in konča s pobitjem Turka pred Dunajem, kajti od tega časa pojema moč izlama, ostane vendar še pol časa, ta je kratka doba, v kratkem bode islam še strašen kristjanom. V Evropi in Aziji propada, a v Afriki se prav v tem času povzdiguje. Vse nekako pripomore v to, da se „Mahdi“ čedalje bolj povzdiguje, nesposobnost vodij, ki vodijo vojsko zoper njega, nesložnost med oblastniki, ki bi bili dolžni zatreti to nevarno gibanje, navdušenost in fanatizem njegovih podvržencev, vse takisto, kakor pri prvih vojskah mohamedanov, ki so slavno izpale za polumesec.

Orientalna ljudstva so neizvedljiva, iskra lahko vname velik plamen. Kdor zna sklicati versko navdušenje, in spravi tramo privrženec, ta jim velja za „Mahdija“ (preroka). — Mohomedanstvo uči, da bode imel poslednji „Mahdi“, preden nastopi, sedem napovedovalcev, ki mu bodo pot pripravljali, in vstajali v raznih krajih zemlje. Vsak teh Mahdijev se bode imenoval Ahmed (Mohamed). Izlagovalci korana imajo Mahdija v Sudanu za tretjega teh napovedovalcev; Senussi je bil prvi, Arabi drugi. Pravi Mahdi se bode potem prikazal na gori Arafat ob časi „Tovaf-a“ ali sv. procesije. Ob njegovem času bode obmolnilo sedem imam-ov, ki bodo klicali „Khubeh“ in ne bodo mogli ziniti. Mahdi bode prijezdil potem na belem konji v mesto, in ves svet ga bode spoznal za „Mahdija“. Islam bode potem zmagonosen in vladal 40 let, med tem bode pa Kristus zopet prišel iz Sirije in vladal naše kraljestvo.

Potem pa vse razpade, in velik narod iz

skrajnega vzhoda — najbrž Kitajci — bodo vzeli naše dežele. Tako pripovedujejo mohamedani. — Iz tega se vidi, kaka spaka kršćanstva je islam, ker vsa prerokovanja kršćanstva o konci sveta po svoje spakadra in spači, drugič pa tudi, kako nevarna moč še zmirom tli v mohamedanstvu, naj nastopi tu ali tam kak slepar, naj mu sreča nekoliko časa prija, v hipu zaslovi kakor velikanski prerok, pokončuje in razdira po svetu, da je groza.

Izraelci v starem veku, so imeli okoli svoje dežele sovražnike, prišli so njim v oblast, kedar so zapustili Mozesovo postavo, mohamedani so pa bili strašna šiba Božja za kristijane. Nemogoče ni, da bi zopet ne postali v tem ali unem kraju. Mahomed je postal tako zvit in prekanjen, ker ga je podučeval kršćanski menih, Osmanje so bili tako strahoviti in zmagonosni, ker so jih učili in vodili renegatje, tega se baje tudi poslužuje sedajni „Mahdi“ v Sudanu, ker pravijo, da ima kršćanske vodje med svojo armado. Neverjetno ni, ljudje so za vse pripravljeni in so naprodaj, ako jih le kdo hoče kupiti. Tudi „Mahdi“ si bode kupil umnih in prekanjenih ljudi, katerih se bode posluževal.

Z mohamedanstvom se ni šaliti, ta se ne zatare drugače kakor s silo, z vojskino silo, potem že neha fanatizem, ker verujejo v fatum (osodo); klin s klinom, meč z mečem, kakor so kristjanje storili v križarskih vojskah in pred Dunajem; Afrika se bode javaljne pridobila za kršćansko omiko drugače, ako ne napravi kršćanska vevlast, naj bode ta ali una, mir in naj postavi jez mohamedanstvu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. decembra.

Avstrijske dežele.

Na Hrvaškem je sodnija z zatoženci, ki so se neredov zaradi grbov vdeležili, jako sočutno in ljudomilo postopala. Od osmih zatoženih jih je pet popolnoma oprostila, tri pa izročila policiji, da se ondi kaznujejo. V deželnem zboru vprašal je poslanec Pisačić, zakaj se izpraznjena načelnikstva mesta po raznih odsekih ne namestijo, zakaj da je upravni jezik na železnični progi Dolja-Vinkovce-Brod in na oni Budapešt-Zemun, kolikor je leži na krvaški, t. j. slovanski zemlji — madjarski, zakaj se pri teh železnicah izključljivo le Madjarom službe oddajajo in zakaj parobrodno

Spis zasluži pohvale po vsebini in besedi. Stavljene je prav umevno, le v „prvem strupu“ se nahajajo besede, priprostemu nerazumljive. Radi boljšega pregleda bi bilo dobro, ko bi bil g. pisatelj tvarino razdelil v pododdelke s primernimi napisi. Ko bi bilo še več vzgledov, oživil in potrdil bi bil bralcem spis še bolje. Prežvekovalcem aíl „čikarjem“ bi bili mi še bolj posvetili. Po deželi namreč se že več tobaka prežveči, kakor pokadi. Ta pregrda razvada pride čezdalje bolj v navado. Slovenci, proč z gnjusobo!

Drugi in tretji strup obdelana sta na kratko, a dobro. Proti koncu je videti, da je g. pisatelj prvi strup precej preje spisal nego druga dva. Spredaj namreč pravi, da hoče prepričevalno govoriti, v sklepu pa, da je hotel le nekaj misli podati, ktere naj bi vzbudile druge. Izpolnil pa je oboje. O tabaku je govoril prepričevalno, o žganji in nevednosti pa je podal vrsto misli in svetov Mohorjevim družbenikom sploh, posebno pa še prečastiti duhovščini in gg. učiteljem. Najbi pali ti nauki na dobra

tla ter obrodili obilo sadu! Tega bi bil vesel vsak ljudoljub. Ko se poslovimo od „trojnega strupa“, vpeljejo nas „Večernice“ v „zavod za slepce v Brnu“. L. 1867 razkazovale so nam podoben ustav: „Poslopje dunajsko za slepce“. Iz obeh dobi bralec jasen pojem o učečih se slepeih. Oba spisa sta zanimiva, vsak ima svoje posebnosti, tako, da se nekako dopolnjujeta. Vendar je v starem lepši jezik, in slepci so bolj miloglanljivo naslikani. Brnški namreč vzbujajo s svojimi nekaznimi očmi neprijeten čut, a vplivajo vendar rahlo na čuteče človeško sree. Človek prisiljen Boga zahvali, da mu je dal zdrave oči.

Pesmi „zlomljena podkva, kamniti ribič, kmet in nebeška tica“ so prav po narodnih ukrojene. Bralcem bodo ugajale, da-si nimajo po vsem pravilne oblike.

Zelo umevno in prijetno pa je pisan spis „Turki pred Dunajem“. Kako rado sliši naše ljudstvo o Turkih, ki so jih toliko let mučili in strašili! Mi bi le želeli, da bi bil gosp. pisatelj spis bolj razširil. Čudno se pa nam zdi,

da g. pisatelj ni omenil zdatne pomoči papeža Inocenca XI. Pisatelj sam piše na str. 67 v zadnji vrsti, da Leopold od nikogar ni mogel pričakovati pomoči, ko je vendar znano, koliko papeževih tolarjev je romalo na Dunaj. Koliko je pa papež storil za zedinjenje knezov zoper Turke, je komaj mogoče dopovedati. Tudi bi ljudstvo rado bralo, koliko zaupanja je imel Leopold do meniha Marka. Ta menih je bil iste dni tako rekoč desna roka cesarjeva.

Sicer pa moramo priznati, da bo ta zgodovinski sestavek ljudstvu najbolj ugajal.

„Pravoslavne drobtine“ bodo marsikomu prav prišle, da-si smo dobili „Pravnika“. Sonetje „Rojakom in troje sonetov na čast blaženi Devici“ opevajo v lepi obliki lepe predmete.

Od strani 87—91 pojasnujeta dva životopisa resnico: „Krepki volji se umikajo težave.“ Prav dobri so taki životopisi, in želimo, da bi jih udje vsako leto kaj dobili.

Tisti, ki imajo radi denar, bodo z veseljem brali spis „Nekaj o denarju“. Le škoda, da je

društvo po teh deželah madjarsko zastavo na svojih parnikih rabi.

Nekteri časniki zagnali so glas, da bi se bil **vojni minister** grof Bylandt proti decentralizaciji železnice izrekel. Vest ni resnična, kajti vojnemu ministru mora pred vsem na tem ležeti biti, da so mu železnice ob času potrebe po največji mogočnosti na razpolaganje; to bi se pa le tedaj doseglo, ako ravnateljstva železnice iz Dunaja prestavijo v take kraje, kjer so dotične železnice napeljane. V najlepše pojasnilo te trditve ste nam Francoska in Nemška. Prva imela je za časa francosko-nemške vojske ravnateljstva skoraj vseh železnice v svojem središču — v Parizu in kako nezadostilna in pomanjkljiva pokazala se je uprava francoskih železnice za ročno premeščevanje vojakov. Na Nemškem imajo železnična ravnateljstva raztresena, kakor kamenje po krasu. Vsako večje okrogno mesto ima svoje samostalno in neodvisno ravnateljstvo in nemške železnice storile so svojo dolžnost leta 1871. Toraj se tudi pri nas iz vojaškega stališča ni bati slabih nasledkov zaradi decentralizacije železnice.

Vnanje države.

Iz Rima. Poročnika: Avstro-Ogerski in Francoski, poslanci: Pruski, Monakovski in Peruvanski so šli 28. dec. v Vatikan, da častitajo sv. očetu. V posebnem zaslišanju so sprejeli sv. oče diplomate, ki so jim potem predstavili osobje poslaništva. — Kardinal Jakobini je vrnil 28. dec. popoldne princu Badenskemu obiskovanje.

Parškemu nadškofu privolil je senat zopet poprejšnjo plačo 45.000 frankov. V komori imeli so pa na dnevnem redu kredit za 50 milijonov frankov za vpeljavo kolonizacije (obljudenje) po Algiru, kjer mislijo tudi kolonijalno armado napraviti.

„Temps“ je imenoval otoke Hai-Nan, Formoso in Cusan, ki bi bili pripravi, za poroštvo in zastavo, ako bi **Kitajsko** začelo boj zoper kako evropsko velevalst; potem bi ne bilo treba vojske prenašati na kitajske bregove in ovirati mednarodno trgovstvo. Colnino na teh odprtih pristaniščih bi bilo lahko pobrati in to bi bilo za odškodnino vojnih stroškov.

„Temps“ naznanja iz Londona, da je namestni kralj v Kantaru dobil povelje, vojsko poslati na tonkinsko mejo.

„Agence Havas“ piše, da vlada ni dobila naznanila, da bi bili **Francoske** posedli Hai-Nan, niti se ne vé, da bi bili vzeli Bae-Ninh. — Dosihmal še poveljnik ni dobil ukaza, da bi smel vojsko postaviti na Hai-Nan, admiral Coubert pa tudi ni povedal pomorskemu ministru, bode li napadel Hong-Hoa ali Bae-Ninh. — Iz Londona pa pové „Reut. Office“ vsled telegram iz Hong-Konga, da se pri Francozih ni spremenilo ničesa, odkar so vzeli Sontay.

le „nekaj“. Tukaj bi omenili, da ni primerno v tacih knjigah delati opazke pod vrsticami. Malokomu uidejo oči nanje; bolje je toraj, da se reč pojasni med vrsticami.

Tem sestavkom so večernice privrgle še basni, torbico gospodarskih podukov in nasvetov in pesem na čast „sv. Mohoru“.

Basni ljudje posebno radi beró, samo da so tukaj nekatere bolj „nedolžne“. V „torbici“ najdejo gospodarji dobra zrna, in gosp. Radoslav dostojno počasti našega blagovestnika svetega Mohora.

Kaj rečemo tedaj splošno o „Večernicah“? Da so res za poduk in kratek čas. Jezik nam povsod ne ugaja. Vsak pisatelj zavija bolj po svoje. Na mnogih krajih se najdejo slovniške napake in germanizmi. Zdi se nam, da se po odboru pisateljem prepušča jako velika svoboda.

VI. Koledar za leto 1884. O tem ne govorimo dosti, ker se je že tu in tam govorilo o „koledarjih“. Pisatelju teh vrstic se škoda zdi za toliko prostora, ki ga zavzema

Iz Egipta dohajajo vesti o zopetnem splošnem uporu Egipčanov samih. Ost tega upora obrnila bi se v prvi vrsti proti Angležem, s katerimi se nič kaj dobro ne sporazumljajo. John Bull pa ne bo čakal, da bi mu kravica iz hleva bila, temveč se bo že zanaprej s potrebnimi vojaki preskrbel, ktere bo za slučaj, ako bi se jih res potrebovalo — iz Indije v Egipt poklical. Angleži sicer ob vsaki priliki veliko svojo nesebičnost v egiptovskih zadevah povdarjajo in želé, da bi se Egipčani sami oskrbovali in so vedno pripravljeni svojo vojsko do zadnje rudeče suknje iz Egipta vzeti, in to takoj, kakor se ustanovi za deželo toliko potrební mir.

Izvirni dopisi.

Iz Celja. Celjska „vahtarica“ se je pred par meseci toliko ponašala s tem, da je veliko otrok iz celjske okolice pričetkom šolskega leta 1883/84 prestopilo iz okoličanskih šol v mestne nemške šole. Ob svojem času so slovenski listi ocenili to bahanje „vahtarično“. Zasledili pa smo zdaj dokumente iz leta 1877, iz katerih je razvidno, da mestni šolski svet celjski celó napačno ravna, ako v celjski okolici stanujoče slovenske otroke sprejemlje v mestne, nemške šole. Imenovanega leta namreč je mestni šolski svet izrazil željo, naj se v celjskem mestu prebivajoči, nemščine nezmožni otroci sprejemljejo v okoličansko šolo; nasproti pa naj se pošiljajo v celjski okolici stanujoči, slovenščine nezmožni otroci v mestno nemško šolo. Ta deloma pametni nasvèt se je pri vseh šolskih oblastnijah, tudi pri deželnem svetu v Gradcu odobril in potrdil.

Vprašamo toraj, od kod ima mestni šolski svet pravico, otroke, ki ne znajo celó nič nemškega jezika, sprejemati v mestno nemško šolo? Ali ne bi bilo že vendar enkrat primerno, da se v tej zadevi v celjskem mestu prebivajoči Slovenci vzdignejo ter odločno tirjajo, naj celjsko mesto za v Celji prebivajoče slovenske otroke priredi šole s slovenskim podučnim jezikom? Če si že morajo po vsem spodnjem Štajerji prebivajoči slovenski otroci beliti glave z nemškim jezikom, zakaj se pa ne bi smelo zahtevati, da se otroci, prebivajoči med tridimi Slovenci, ki bodo ob svojem času živo potrebovali znanje slovenskega jezika, in ki so skoraj vsi itak sinovi in hčere slovenskih starišev — da se toraj tudi ti otroci dobro izučijo v slovenskem jeziku? Verujte mi: razun neke, dobro

vsako leto imenik udov. Se vé, mnogi ga zahtevajo in toraj naj bo, kakor slavni odbor misli, da je bolje. Nekega nedognanega ali saj dvomljivega stavka o pesniški knjigi bi tako odločno postavljenega v koledarčeku za priprosto ljudstvo nikakor ne bili pričakovali; ne vemo, kako je Savel med preroke prišel.

Pri semnjih naj bi se zamenjala tujka „kanton“ z domačo „okraj“.

„Razgled po svetu“ je sicer lepo, vendar tu pa tam premalo razborno pisan. Družbeniki, ki ne beró časopisov, izvedó iz tega „razgleda“ važnejše dogodke, ki so se vršili od julija lanskega leta do letošnje velike noči.

Spis „črna šola“ nam ne dopade v nobenim oziru. Rés, da je imel gosp. pisatelj Janez hvalevreden namen, namreč babjevernemu ljudstvu malo „oči odpreti“, toda v kaki obliki? Vsa reč je tako zamotana, da priprosto bralec ne bode uganil, kaj hoče g. pisatelj večkrat reči. In kakor so drugi pisatelji večinoma premalo „domači“, je gosp. Janez „predomači“. Prav lahko bi bil pisatelj izpustil in z drugimi

znane klike bodo to zahtevo celjskih Slovencev podpirali tudi v Celji prebivajoči Nemci, ki itak silno obžaljujejo, da se njihovi otroci slovenščine celó nič ne naučijo. Dakle: Slovenski rojaki: ne odlagajte dalje, temveč začnite delati; pravica je na vaši strani — in pravica mora slednjič zmagati.

L. M.

Iz spodnjega Štajarja, 30. decembra. Kakor slišimo, namerava se namesto umrlega poslanca M. Hermana kandidirati g. dr. Gregorec. Ta vest bode vse tem bolj razveselila, ker si je ravno g. dr. Gregorec po svojem mnogobrojnem neutrudnem in neustrašljivem delovanju pridobil neprecenljivih zaslug za slovenski narod; o katerem tudi vemo, da so mu razmere na spodnjem Štajarskem tako znane, kakor malo komu, ter nam je tudi porok dovolj, da se bo možato in odločno potegoval za dejansko izvršitev po zakonu nam zagotovljenih pravic. Nadjamo se, da g. dr. Gregorec kandidaturo tudi sprejme.

Domače novice.

(„Slovenec“ naročnikom in bralcem.) Z današnjim listom končá „Slovenec“ svoj 11. tečaj in s tem tudi neha njegova dosedanja oblika in podoba. Razne stiske in težave, tvarinske in npravne, so ga zadevale, pa prestal jih je in doživel današnji dan. Mnogo je bil čislan in — zaničevan; večkrat nezasluzeno, ker dober namen je gotovo vselej imel, naj se mu je tudi drugače tolmačilo. Bodi si; tudi to je prestano.

Nasprotnikom ne rečemo več, ker grajati nočemo, hvaliti ne moremo. Habeant sibi! Prijateljem in dobrotnikom se pa danes toplo in pristrčno zahvalujemo za vso potrpežljivost ni prizanesljivost, za vso mnogokrat zdatno pomoč gmotno in npravno. Posebno toplo se zahvalujemo pisateljem in dopisovalcem za njih trud in njih podporo. Bog plati vsem, če ne s časnimi, pa z boljšimi večnimi darovi!

Prosimo konečno vse blage podpor-nike, naj nam bodó tudi za naprej zvesti ter naj nas podpirajo gmotno in duševno. Vse premoremo, če le hočemo. S pomočjo takih prijateljev in podpornikov bo „Slovenec“ mogoče tudi zanaprej spol-

nadomestil besede kot: muzati, prešiči, buzaradni, kunštni, tribaš.

Dalje pišejo za toživnik „lase“, ne pa „lasje“, pičil in ne pičel, vedeti o čem, in ne od česa; dalje ni vse jedno ozdraveti in ozdraviti.

Naslednji spisi v „koledarji“ so dobro sestavljeni in podučljivi.

Ko smo ob kratkem pregledali knjige, ki jih je letos podala družba sv. Mohora svojim udom, moramo reči, da je naša družba hvale in priporočevanja vredna. Če smo tu in tam kako nevšečno besedo rekli, naj se ne jemlje za zlo, saj pri presojevanji ne more drugače biti, to že provzročujejo osebni vzori presojevalca. Sicer pa radostno ponavljamo: Naš narod dobi v knjigah mnogo dobre in tečne dušne hrane, naj bi jih s pridom prebiral; slavna Mohorjeva družba se je pa spet letos hvalevredno trudila in prizadevala, slovenskemu ljudstvu pomagati k večji izobraženosti. Toraj: Vivat, crescat et floreat!

novati dolžnosti katoliškega dnevnika in večega lista. Bog pomози!

Vsem srečno novo leto — na svidenje!
Vredništvo.

(V katoliški družbi) bode v sredo 2. jan. ob sedmih zvečer preč. predsednik dr. Jarc nadaljeval svoj govor o duhovih in njihovih prikaznih, torej so družniki povabljeni k mikavnemu poduku.

(Božični oratorij) bo na novega leta dan popoldne ob 5. uri v Marijanišči na Poljanah. Vstopnina s sedežem 50 kr., brez stola 20 kr. Ta predstava je zopet slovenska.

(Potres) se je čutil danes zjutraj ob pol treh v podobi precej krepkega naopičnega sunka.

(Delitev obleke.) Kakor v mnogih ljubljanskih zavodih, se je 20. t. m. tudi delila obleka 87 revnim šolskim otrokom v šoli na ljubljanskem mahu v navzočnosti ljubljanskega župana gosp. Grassellija, njega obitelji, šolskega vodja Belarja in drugih. Največa zasluga za ta lep čin gre gospi K. Fröhlich-ovi in gospodični M. Fröhlich-ovi, ktera že več let brezplačno podučuje tamošnja dekleta v ženskih ročnih delih in jih je v ti stroki toliko izobražila, da so ji pri izdelovanju obleke v teku šolskega leta deloma pomagala. Potrebne tvarine, kakor usnja, tkanine itd. nabrala je omenjena gospa pri različnih dobrotnikih ljubljankih. Gospa Matevžetova pa je pri ti priložnosti kakor vsako leto obdarovala vse otroke s sadjem, kruhom itd. Kdor pozna revščino na mahu, bo lahko presodil, da je ta podpora res kolikor velika, toliko potrebna. Bog naj jo plati vsem dobrotnikom s svojim blagoslovom.

(Pogorelo) je v soboto zvečer v Kovici na močvirju neko posestvo. Strel z Grada je naznanil ogenj okoli enajste ure, požarne straže pa ni šlo veliko na požarišče, ker ni mogla dobiti dosti konj. Zato je poslopje pogorelo do tal. Zavarovano je bilo neki za 400 gold. Govori se, da je bilo najbrže zažgano.

(Deklica), o kateri smo zadnjič poročali, da se je ožgala, je že umrla za hudimi bolečinami.

(Jezičnik.) Knjiga Slovenska v dobah XVI. XVII. Spisal J. Marn. XXI. Leto. V Ljubljani natisnil in založil Rudolf Milic. 1883. S. 68 str. Nekaj zvezkov te jako zanimljive knjižice iz naše slovstvene zgodovine dobiva se s posebnim predgovorom in razgledom à 60 kr., po pošti s križem-zavitkom à 65 kr. na prodaj v katoliški bukvarni v Ljubljani. Komur je slovenska književnost mar, ne bode mu žal, ako si omisli to prekoristno knjižico!

(„Kres“.) Leposloven in znanstven list, vreduje dr. J. Sket, zaklada tiskarna družbe sv. Mohorja, velja 4 gold. na leto, se vrlo drži in dobi prihodnje leto posebno pomembo. Obhajala se bode namreč na Koroškem stoletnica rojstva iskrenega slovenskega domoljuba in pisatelja Urbana Jarnika (r. 11. maja 1784, u. 11. junija 1844), kteri je bil Korošcem nekako to, kar Kranjcem V. Vodnik. Mnogo je že doslej novega nam o njem priobčil „Kres“, mnogo še bode, in ker je jako želeli, da se na Koroškem obrne Slovencem na bolje, naj slovenski rodoljubi podpirajo omenjeno glasilo z zedinjenimi močmi.

(Kako si naši nemčurji tolmačijo pozdrav „na zdar“.) Včeraj zvečer sedela sta narodnjaka v Schreinerjevi „Bierhalle“ na sv. Petra cesti. K sosednji mizi prisede nemčur. Ko se pozdravijo pravi jeden narodnjakov „na zdar“,

kar si je nemčurček tako-le raztolmačil: „Na zdar“ se pravi toliko, kakor „Auf zum Kampfe“, kako li naj bi bil mir v deželi, ko se na vsak korak po Ljubljani „na zdar“ čuje!

(Ljubljanski „turnerji“) praznovali so vže na 29. t. m. svoj Silvestrov večer. Muzikalni orkester je sestavljal — reci jeden celi vojak, ki jim je na klavir brenkal.

(Popravek.) V št. 219 naj se v članku: Slava Bogu itd. bere: Trgajmo javne in skrite zanjke namesto Pomagajmo. V šte. 222 v opombi o petji naj se v podlistku bere: čim daljša gloria in credo na koru namesto na koncu.

Razne reči.

— Gorelo je v petek 28. t. m. popoldne na Pešati, fare sv. Jakoba ob Savi. Pogorelo je jednomu gospodarju vse poslopje z obilnimi poljskimi pridelki vred. Nesrečnež imel je menda samo pohoštvo zavarovano. Kako da je ogenj nastal, ni znano.

— V Smeledniku so napravili novo orožniško postajo in to pred dvema meseci. Na St. Jurjev večer zbralo se je okoli 60 od šnopsa pijanih fantov in napadejo oba žandarja, ki sta brez pušk pred kasarno stala. Eden žandarjev je ranjen z nožem v vrat in z gnojnimi vilami zaboden v stegno.

— Kranjska čitalnica napravi danes na zadnji dan leta veselico, ki jako sijajna biti obeta, kolikor je po programu soditi mogoče.

— Cerkev, nova ali samo predelana? Od Vojnika se nam 28. decembra piše: Včeraj so začeli podirati zapuščeno podružnico sv. Nikolaja. Dotično kamenje bo se porabilo za farno cerkev. Toda gledé te so ljudje dvojnega menenja: eni bi radi povsena novo hišo Božjo, drugi želijo, naj bi se staro in pretesno poslopje le razširilo. Ni dvombe, da prvi zrelo mislijo. Vodstvo pri delu je blage volje prevzel župnik č. g. Ferenčak. Ta si je v tem oziru pridobil častno ime že kot kapelan v Žalcu: kjer je slovito cerkev Petrovsko ukusno vredil; kot župnik v Kostrivnici je na največje zadovoljstvo prenovil tamošnjo župno cerkev in podružnico sv. Rozalije. Zanesljivo toraj smemo pričakovati, da bode tudi gledé farne cerkve v Vojniku zadel pravo pot. Bog daj srečen uspeh!

— „Zlata Praha“ je tednik, list s slikami in podobami, v veliki obliki, kteri se napoveduje in priporoča po prvem listu Čehom in sploh Slovanom, ter gojiti hoče v krasni literaturi, kar je lepo in zabavno. Stane na leto 9 gld. 60 kr., četrletno 2 gld. 50 kr., naroča se pri administraciji (v Praze na Karlově náměstí čis. 34), in nam je javna priča, kako izvrstno napredujejo Čehi ne le v vedah, temuč tudi v umetnostih in vsakoršnih obrtnijah. — Tako je tudi „Svetozor“, veljaven vže po 17. letniku, krasen list, z lepimi slikami in izvirnimi spisi, stane na leto 9 gld. 50 kr., in hoče v bodočem tečaju donasati nauke in zabave vzlasti rodbinam ali družinam, in se smé vrlo priporočati namesto ptujih enakih listov ali ilustriranih časopisov.

— Vicekancelar kardinal de Luca je 29. dec. po noči umrl. Antonin de Luca, kardinal in škof v Palestrini, je bil rojen v Bronte v Siciliji 28. oktobra 1805, in preden je bil imenovan l. 1863 za kardinala, je bil apostolski nuncij na Dunaji. Bil je izmed najbolj odličnih članov sv. kolegija, tudi prefekt učne kongregacije, načelnik apostolske pisarne in l. l. so poklicali sv. oče njega in kardinala Pitro in Hergenrotherja v predstojništvo arhiva in knjigarne v Vatikanu.

— Katoliškega tiskarstva dobrote. Dr. N. Karlaeh naznanja v „Pastýř Duchovní“ zv. 2, da je tiskarna Cirilo-Metodova v Pragi si toliko opomogla, da se ji ni treba več bati o svojem obstanku. Kakor je pri vstanovitvi obe-

tala, hoče sedaj pričetí svoje dobrotno delovanje. Razširjati hoče dobre podučne in zabavne knjige, in vsako leto založiti desetero knjigaren farnih ali občinskih, da vsaktera dobi po sto različnih knjig ali bukvic. Za prihodnji mesec poziva duhovne pastirje v nadškofiji Pražski iz deseterih krajev, kjer še nimajo farnih knjižnic, naj mu razodenejo svoja voščila, kterm hoče vstreči po dani obljubi. Kolika dobrota to nasproti mnogim društvom in knjigarjem, kteri trosijo zanikarne in pohujšljive spise med prosto ljudstvo! Da ljudstvo teh ne prebira, naj se mu v roke dajo spisi dobri in pošteti. Kdaj dospé naša knjigarna ali tiskarna do tega veselega vspeha? Z zedinjenimi močmi se veliko stori; torej pomagajte, kakor veste in morete pravi rodoljubi slovénski!

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 31. dec. V mestni farni cerkvi okraja favoritskega bila je sinoči proti misijonskemu pridigarju, redemptoristu Hamerle-ju med njegovim govorom demonstracija, sikanje, žvižganje, kamnje je letelo proti leci; vse to je naredilo med 3000 navzočimi strah, kterege je še pomnožil krik, da gori. V gnječi je bilo ranjenih sedem ljudi. Policija je prišla dva delavca, ki sta metala kamenje. Več jih bo še prijetih.

Zagreb, 30. dec. Deželni zbor potrdil je volitve vseh krajinskih poslancev. V prihodnji seji bo volitev predsednika.

Beligrad, 30. dec. Ministerski svet sklenil je razpustiti dosedanjo in sklicati novo redno skupščino meseca februarja.

London, 29. dec. Reuterjeva „Office“ poroča iz Hai-Honga: skupna zguba Francozov znaša 36 častnikov in skoro 1000 mož, zguba črnih zastav 6000 mož.

Petrograd, 29. dec. Načelnik pisarne tukajšnjega mestnega stotnika, žandarmerijski obristlajtenant Sudejkin, bil je preteklo noč v hiši blizu „Newsy-Prospekta“ umorjen, njega spremljevač uradnik pa smrtno ranjen.

Kairo, 31. dec. Posadka v Gezireh je 28. t. m. odbila napad ustajnikov in jih veliko potolkla.

Tuji.

28. decembra.

Pri **Matiči**: Kgger, zasebnik, iz Grada.
Pri **Stona**: Bruck, kupec, z Dunaja. — Zenari, kupec, iz Trsta. — Jaschi, kupec, iz Pulja.
Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Heimer, kup. potovelec, z Dunaja. — Janez Wolf, slikar, iz Ljubljane. — Janez Peruš, iz Borovnice. — Janez Saitz, iz Gorice. — Janez Juvančič, vođa, z Zaliloga.

Zahvala.

Vsem, ki so meni, mojim bratom in sestram med boleznijo, ob smrti in pri pogrebu naše prerano umrle nepozabljive matere v tako obilni meri izraževali svoje sočutje, zlasti pa še onim čč. gg. duhovnim sobratom, ki so obljubili, da se hočejo predrage ranjce spominjati pri najsvetejši daritvi, izrekam v svojem in svojih imenu najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 30. decembra 1883.

Jožef Šiška,
knezo-škof. kaplan.

Priznано nepokvarjene, izvrstne
voščene sveče

izdelujeta (15)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

